

การศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล กรุงเทพมหานคร

นางสาว นฤมล เนียมหอม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-014-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

23 เม.ย. 2546

11๙๐๙1234

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF WHOLE LANGUAGE TEACHING
IN KINDERGARTENS, BANGKOK METROPOLIS

Miss Nareumon Neamhom

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-014-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาด้านภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล
กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาว นฤมล เนียมหอม

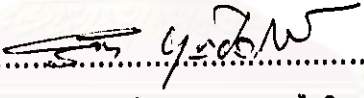
ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ตันติวงศ์

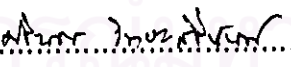
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์)

.....
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ตันติวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรินทร์ร วิทยะสิรินันท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นฤมล เนียมหอม : การศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล
กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF WHOLE LANGUAGE TEACHING IN
KINDERGARTENS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุษบง ดันติวงศ์, 216 หน้า.
ISBN 974-638-014-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล
ในกรุงเทพมหานคร ด้านความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษา
แบบธรรมชาติ และการดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่ระบุ
ว่าจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติในปีการศึกษา 2539-2540 จำนวน 17 โรงเรียน กรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
สุขเกษม โรงเรียนสุขสันต์ และโรงเรียนहरรรษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตอย่างเป็นทาง
การและไม่เป็นทางการ และการรวบรวมหลักฐานต่างๆ ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
ในโรงเรียนอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ แต่ครูไม่มีความต้องการ
ที่แท้จริงในการนำมาใช้ ครูที่สมัครใจนำมาใช้มักสอนได้สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากกว่าครูที่ไม่
สมัครใจนำมาใช้

2. การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างกระจ่างชัด ทั้งผู้บริหารและครู
ส่วนใหญ่มุ่งศึกษากิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากกว่ามุ่งฝึกการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงหลักการสอน
กับกิจกรรม ส่งผลให้การนำมาใช้สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างน้อย ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาอัน
เนื่องมาจากลักษณะของนวัตกรรมเชิงปรัชญา

3. การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ผู้บริหารพยายามพัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยเน้นที่การจัดกิจกรรมตาม
แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากกว่าพัฒนาครูให้เข้าใจหลักการ ครูส่วนใหญ่ขาดการสอนที่สะท้อนหลักการสำคัญใน
เรื่องการคาดคะเน โรงเรียนส่วนมากได้รับความกดดันจากการที่เด็กที่จบชั้นอนุบาลต้องไปสอบเข้าโรงเรียนประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ นฤมล เนียมหอม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.บุษบง ดันติวงศ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

** C740642 : MAJOR EARLY CHILDHOOD

KEY WORD: WHOLE LANGUAGE/ TEACHING/ KINDERGARTEN/ BANGKOK METROPOLIS

NAREUMON NEAMHOM: A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF WHOLE LANGUAGE TEACHING IN KINDERGARTENS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. BOOSBONG TANTIWONG, Ed.D.
216 pp. ISBN 974-638-014-1

The objective of this study was to investigate the state and problems of Whole Language implementation concerning need, knowledge acquisition, and teaching. The population were 17 kindergartens in Bangkok Metropolis that implemented Whole Language during 1997-1998 school year. Three cases, Suk Kasem Kindergarten, Suk San Kindergarten, and Hun Sar Kindergarten were further investigated. Data collection methods were questionnaires, formal and informal observation, documentary study and interviews of the administrators, teachers and parents. The findings on state and problems of Whole Language teaching in kindergartens in Bangkok Metropolis were as follows :

1. Need for Whole Language implementation.

In most kindergartens, the implementation was mainly decided by the administrators, not by the teachers. The teachers who voluntarily implemented Whole Language were more consistent with its principles than the teachers who involuntarily implemented it.

2. Acquisition of knowledge on Whole Language teaching.

Most of the administrators and teachers did not clearly understand Whole Language principles. They would rather learn the activity arrangement methods than reflecting the underlying principles of the activities. Therefore, their implementation was little consistent with the principles. This problem was due to philosophical nature of Whole Language innovation.

3. Whole Language implementation.

The administrators tried to disseminate knowledge on Whole Language. The teacher development mostly overemphasized activity arrangement rather than the underlying principles of the activities. Most teachers lacked practice of prediction principle. Many kindergartens were pressured by primary school entrance exams which many children had to take to enter prestigious academic schools.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา
สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อผู้คิด..... นฤมล เนียมหม่อม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ. นฤมล เนียมหม่อม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชบง ตันตวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อชี้แนะ และข้อคิดเห็นต่างๆมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ราตี ทองสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา ภาคบงกช ดร.พัชรี ผลโยธิน ดร. อรุณข ลิ้มตะศิริ ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวยโรจน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ศรินทร วิหะสิริพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มูลนิธิ ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ ได้กรุณามอบทุนให้จำนวน 10,000 บาท ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับผู้บริหารและครูทุกท่านของโรงเรียนที่ให้ข้อมูลในการวิจัย และโรงเรียนที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณ ดร. วรนาท รักสกุลไทย ที่ได้กรุณาให้ความความรู้ ช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอดจนกระทั่งประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณฉัตรชัย วัฒนพานธุ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณทั้งสองที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจที่ดีที่สุด แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	12
ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	12
การสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล.....	17
นวัตกรรมทางการศึกษา.....	26
นวัตกรรมกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา.....	26
การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้.....	28
อุปสรรคของการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในโรงเรียนอนุบาล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล..... 33
	การสอนภาษาแบบธรรมชาติกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก..... 33
	การศึกษาครูที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ..... 35
	การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้..... 36
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 37
	การกำหนดประชากร..... 37
	การคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่าง..... 39
	ผู้ให้ข้อมูล..... 41
	ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง..... 41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 53
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ..... 62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 65
5	สรุปผลการวิจัย..... 114
	สรุปผลการวิจัย..... 116
	อภิปรายผลการวิจัย..... 117
	ข้อเสนอแนะ..... 121
	รายการอ้างอิง..... 125
	ภาคผนวก..... 131
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ..... 132
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 133
	ภาคผนวก ค การจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ..... 195
	ภาคผนวก ง ค่าทางสถิติ..... 208
	ประวัติผู้เขียน..... 216

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์การแบ่งกลุ่มประชากรจากคำตอบของแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	39
2	จำนวนโรงเรียนของแต่ละกลุ่มตามเกณฑ์การแบ่งกลุ่มประชากรจากคำตอบของแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	40
3	กรอบความคิดของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
4	กรอบความคิดของแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	45
5	กรอบความคิดของแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	47
6	กรอบความคิดของแบบสอบถามครูประจำชั้นอนุบาล เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	48
7	กรอบความคิดของแบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่นักเรียนอนุบาล.....	49
8	กรอบความคิดในการสังเกตพฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	51
9	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลของโรงเรียนที่เป็นประชากรที่ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติและแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	54
10	การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากร 17 โรงเรียน ในด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
11	การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากร 17 โรงเรียน ในด้านแหล่งข้อมูล.....	55
12	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและครูของโรงเรียนที่เป็นประชากรที่ตอบแบบสอบถามสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติและแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์.....	55
13	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามโรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่าง.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ในด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
15	การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ในด้านแหล่งข้อมูล.....	61
16	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ จำแนกตามโรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่าง.....	62
17	จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากร จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน.....	66
18	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว.....	68
19	จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้าน สถานภาพส่วนตัว.....	69
20	การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ของผู้บริหารโรงเรียน เปรียบเทียบกับครูประจำชั้นอนุบาล.....	70
21	ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเทียบกับ ครูประจำชั้นอนุบาล.....	71
22	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล จำแนกตามความเข้าใจที่มีต่อความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	73
23	ค่าร้อยละของวิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้นอนุบาล.....	74
24	ค่าร้อยละของปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรง เรียนและครูประจำชั้นอนุบาล.....	75
25	การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของ ผู้บริหาร โรงเรียนเปรียบเทียบกับครูประจำชั้นอนุบาล.....	76
26	ค่าร้อยละของปัญหาในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้.....	77
27	ค่าร้อยละของวิธีการที่ผู้บริหารใช้กำกับดูแล และติดตามผลการนำการสอน ภาษาแบบธรรมชาติมาใช้.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	คำร้อยละของวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูประจำชั้นอนุบาลระบุว่าเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	79
29	คำร้อยละของวิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษาของครูประจำชั้นอนุบาล.....	79
30	คำร้อยละของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาล.....	80
31	คำร้อยละของกิจกรรมที่ร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	81
32	คำร้อยละของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการสอนภาษา.....	82
33	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
34	พฤติกรรมของครูที่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอน.....	196
35	พฤติกรรมของครูที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอน.....	199
36	การแปลความหมายของค่าระดับความยาก.....	212
37	การแปลความหมายของค่าอำนาจจำแนก.....	212
38	ค่าระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนก และผลการพิจารณาแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการทดลองใช้ จำนวน 45 ฉบับ.....	213
39	ค่าระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนก และผลการพิจารณาแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลของโรงเรียนที่เป็นประชากร จำนวน 143 ฉบับ	214